

Utökade möjligheter till tillfälliga anstånd med inbetalning av skatt

December 2022

Innehållsförteckning

1	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall.....	4
2	Tillfälliga anstånd med inbetalning av skatt	6
3	Anstånd ska kunna beviljas för fler redovisningsperioder	7
4	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	10
5	Konsekvensanalys.....	10
6	Författningskommentar.....	18

Sammanfattning

I promemorian föreslås vissa ändringar i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall.

Det föreslås bl.a. att anstånd med inbetalning av dels avdragen preliminär skatt och arbetsgivaravgifter, dels mervärdesskatt vars redovisningsperiod är en kalendermånad får beviljas för högst tolv redovisningsperioder vardera. För mervärdesskatt vars redovisningsperiod är ett kalenderkvartal får anstånd beviljas för högst fyra redovisningsperioder. Vidare föreslås det att anstånd för nu nämnda skatter och avgifter får beviljas även för redovisningsperioder som infaller under april–juni 2022. Det föreslås slutligen att den bortre tidsgränsen för den ursprungliga anståndstiden för nämnda skatter och avgifter senareläggs till den 12 september 2023.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 13 februari 2023.

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Skatteverket får efter ansökan i andra fall än som avses i 63 kap. 3–5, 7, 7 a, 11–15 och 23 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) bevilja anstånd för redovisningsperioder som infaller under januari 2020–januari 2021 och oktober–december 2021 med inbetalning av

Skatteverket får efter ansökan i andra fall än som avses i 63 kap. 3–5, 7, 7 a, 11–15 och 23 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) bevilja anstånd för redovisningsperioder som infaller under januari 2020–januari 2021, oktober–december 2021 och april–juni 2022 med inbetalning av

1. avdragen skatt och arbetsgivaravgifter som ska redovisas i en arbetsgivardeklaration enligt 26 kap. 19 § 1 skatteförfarandelagen, och

2. mervärdesskatt som ska redovisas i en sådan deklaration som avses i 26 kap. 5 § skatteförfarandelagen, och vars redovisningsperiod är en kalendermånad eller ett kalenderkvartal enligt 26 kap. 10 och 11 §§ samma lag.

Anstånd enligt första stycket 1 får beviljas för högst *nio* redovisningsperioder. Anstånd enligt första stycket 2 får beviljas för högst *nio* redovisningsperioder om redovisningsperioden är en kalendermånad, och för högst *tre* redovisningsperioder om redovisningsperioden är ett kalenderkvartal.

Anståndstiden får bestämmas till längst ett år, dock längst till och med den 12 *februari* 2023. Anståndstiden får efter ansökan förlängas med som längst ett år. Anståndsbeloppet ska betalas senast den förfallodag enligt 62 kap. 9 § första stycket skatteförfarandelagen som infaller närmast efter det att anståndstiden upphör.

Anstånd enligt första stycket 1 får beviljas för högst *tolv* redovisningsperioder. Anstånd enligt första stycket 2 får beviljas för högst *tolv* redovisningsperioder om redovisningsperioden är en kalendermånad, och för högst *fyra* redovisningsperioder om redovisningsperioden är ett kalenderkvartal.

Anståndstiden får bestämmas till längst ett år, dock längst till och med den 12 *september* 2023. Anståndstiden får efter ansökan förlängas med som längst ett år. Anståndsbeloppet ska betalas senast den förfallodag enligt 62 kap. 9 § första stycket skatteförfarandelagen som infaller närmast efter det att anståndstiden upphör.

Denna lag träder i kraft den 13 februari 2023.

2 Tillfälliga anstånd med inbetalning av skatt

Under finanskrisen 2008–2009 infördes tillfälliga anståndsbestämmelser genom lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall (prop. 2008/09:113, bet. 2008/09:SkU27, rskr. 2008/09:175). Möjligheten att bevilja anstånd enligt den lagen var tidsbegränsad men lagen som sådan var inte tillfällig.

Med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 och dess konsekvenser har det föreslagits ändringar i lagen om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall i tre extra ändringsbudgetar för 2020, i två extra ändringsbudgetar för 2021 och i två extra ändringsbudgetar för 2022.

Nedan beskrivs relevanta delar i lagen om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall, med beaktande av de ändringar som trädde i kraft den 30 mars 2020 (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU53, rskr. 2019/20:194), den 6 april 2020 (prop. 2019/20:151, bet. 2019/20:FiU55, rskr. 2019/20:204), den 1 juni 2020 (prop. 2019/20:166, bet. 2019/20:FiU59, rskr. 2019/20:276), den 5 februari 2021 (prop. 2020/21:77, bet. 2020/21:FiU40, rskr. 2020/21:175), den 26 april 2021 (prop. 2020/21:166, bet. 2020/21:FiU49, rskr. 2020/21:248), den 8 februari 2022 (prop. 2021/22:89, bet. 2021/22:FiU16, rskr. 2021/22:137) och den 7 mars 2022 (prop. 2021/22:113, bet. 2021/22:FiU44, rskr. 2021/22:169).

Av 1 § framgår bl.a. att Skatteverket efter ansökan får bevilja anstånd med inbetalning av dels avdragen preliminär skatt och arbetsgivaravgifter, dels mervärdesskatt som redovisas månadsvis eller kvartalsvis, och som gäller för redovisningsperioder som infaller under januari 2020–januari 2021 och oktober–december 2021. Anstånd får beviljas för högst nio redovisningsperioder för avdragen preliminär skatt och arbetsgivaravgifter och för högst nio redovisningsperioder för mervärdesskatt som redovisas månadsvis. För mervärdesskatt som redovisas kvartalsvis får anstånd beviljas för högst tre redovisningsperioder. Anståndstiden får bestämmas till längst ett år, dock längst till och med den 12 februari 2023. Anståndstiden får efter ansökan förlängas med som längst ett år. Anståndsbeloppet ska betalas senast den förfallodag enligt en viss bestämmelse i skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL, som infaller närmast efter det att anståndstiden upphör.

Av 1 c § lagen om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall framgår bl.a. att Skatteverket efter ansökan får förlänga anståndstiden med som längst 36 månader efter att den maximala anståndstiden enligt 1 § tredje stycket har upphört. En sådan förlängning förutsätter dock att Skatteverket samtidigt beviljar en avbetalningsplan, enligt vilken anståndsbeloppet ska vara avbetalt senast den förfallodag enligt en viss bestämmelse i SFL som infaller närmast efter att anståndstiden upphör.

Enligt 2 § ska anstånd beviljas om inte särskilda skäl talar emot det. Det samma gäller förlängning av anståndstiden.

Av 3 § framgår att Skatteverket ska återkalla anståndet helt eller delvis om den skattskyldige begär det. Om de skatter och avgifter som anståndet avser har satts ned, får Skatteverket återkalla anståndet i motsvarande mån.

Skatteverket får även återkalla anståndet helt eller delvis om den skattskyldige har näringsförbud eller är försatt i konkurs, om beslutet om anstånd är felaktigt och felaktigheten beror på att den skattskyldige har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter, om ett underskott på skattekontot har lämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning efter att en förlängd anståndstid enligt 1 c § har beslutats eller om det finns synnerliga skäl. Om anståndet har återkallats ska anståndsbeloppet betalas senast den förfallodag enligt en viss bestämmelse i SFL som infaller närmast efter det att 30 dagar har gått från den dag då beslutet om återkallelse fattades.

Enligt 4 § ska den som har beviljats anstånd betala den kostnadsränta som enligt 65 kap. 7 § första stycket första meningen och tredje stycket SFL gäller vid anstånd. Detta innebär att kostnadsränta beräknas fr.o.m. dagen efter beloppets ursprungliga förfallodag t.o.m. den dag då anståndsbeloppet senast ska vara inbetalt.

Av 5 § följer vidare bl.a. att den som har beviljats anstånd även ska betala en anståndsavgift, utöver kostnadsränta. Anståndsavgiften tas ut med 0,1 procent på beviljat anståndsbelopp per kalendermånad fr.o.m. månaden efter att anstånd beviljats t.o.m. den månad då anståndsbeloppet ska betalas. Om anståndet har återkallats enligt 3 §, ska anståndsavgiften sättas ned i motsvarande mån. Anståndsavgiften ska betalas senast den dag då anståndsbeloppet ska vara inbetalt.

I 9 § anges slutligen att Skatteverkets beslut omprövas och överklagas enligt bestämmelserna i 66 och 67 kap. SFL. Av detta följer bl.a. att Skatteverkets beslut om anstånd får överklagas till förvaltningsrätten.

3 Anstånd ska kunna beviljas för fler redovisningsperioder

Promemorians förslag: Anstånd med inbetalning av dels avdragen preliminär skatt och arbetsgivaravgifter, dels mervärdesskatt vars redovisningsperiod är en kalendermånad får beviljas för högst tolv redovisningsperioder vardera. Anstånd med inbetalning av mervärdesskatt vars redovisningsperiod är ett kalenderkvartal får beviljas för högst fyra redovisningsperioder.

Anstånd med inbetalning av avdragen preliminär skatt, arbetsgivaravgifter och mervärdesskatt vars redovisningsperiod är en kalendermånad eller ett kalenderkvartal får beviljas även för redovisningsperioder som infaller under april–juni 2022. Den borte tidsgränsen för den ursprungliga anståndstiden för sådana skatter och avgifter senareläggs till den 12 september 2023.

Skälen för förslaget

Möjligheten att bevilja anstånd enligt lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall återinfördes den 30 mars 2020. Från och med detta datum har det således varit möjligt för Skatteverket att bevilja tillfälliga anstånd. Syftet med denna åtgärd har varit att dämpa tillfälliga

likviditetsproblem som kan uppstå för i grunden sunda och livskraftiga företag med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 och åtgärderna för att begränsa smittspridningen.

Det bör inledningsvis lyftas fram att det likviditetsstöd som de tillfälliga anstånden innebär har utnyttjats i mycket hög utsträckning. Den 19 december 2022 uppgick det totala antalet anståndsbeslut till ca 550 000 och gällde ca 58 500 företag. Vid samma tidpunkt uppgick det sammanlagda anståndsbeloppet till ca 70,7 miljarder kronor och det sammanlagda nettoanståndsbeloppet till ca 33,8 miljarder kronor. Detta kan ställas i relation till att det sammanlagda anståndsbeloppet uppgick till ca 6,8 miljarder kronor när en motsvarande anståndsmöjlighet fanns från mars 2009 till januari 2011 i samband med finanskrisen.

Rysslands invasion av Ukraina och agerande på energimarknaden har kraftigt ändrat förutsättningarna för den europeiska energimarknaden. Svenska företag står nu inför mycket högre energipriser än tidigare vilket ger ökade produktionskostnader av en omfattning som är svår för många företag att hantera. Det finns ett behov av åtgärder för att dämpa de likviditetsproblem som kan uppkomma för företagen på grund av de höga energipriserna och osäkerheten på energimarknaden i övrigt. En åtgärd som skulle kunna vara ett komplement till andra, mer riktade åtgärder, är att utöka möjligheten för Skatteverket att bevilja tillfälliga anstånd med betalning av skatter och avgifter.

Anståndsutrymmet ska utökas

Ett effektivt och ändamålsenligt sätt att dämpa de likviditetsproblem som kan uppstå för företag i den rådande situationen bedöms vara att utöka det högsta antalet redovisningsperioder som anstånd kan beviljas för. En sådan åtgärd skulle innebära att företag som i grunden är sunda och livskraftiga får hjälp att hantera de höga energikostnaderna genom nya möjligheter till anstånd med inbetalning av skatter och avgifter.

Som redan nämnts får anstånd enligt gällande regelverk beviljas för högst nio redovisningsperioder för avdragen preliminär skatt och arbetsgivaravgifter. Anstånd med inbetalning av mervärdesskatt som redovisas månadsvis får beviljas för högst nio redovisningsperioder, medan anstånd för mervärdesskatt som redovisas kvartalsvis får beviljas för högst tre redovisningsperioder. Det föreslås att dessa bestämmelser ska ändras på så sätt att anstånd ska kunna beviljas för högst tolv redovisningsperioder vardera för dels avdragen preliminär skatt och arbetsgivaravgifter, dels mervärdesskatt som redovisas månadsvis. När det gäller mervärdesskatt som redovisas kvartalsvis ska anstånd kunna beviljas för högst fyra redovisningsperioder. Förslaget innebär bl.a. att ett företag som redan har beviljats anstånd med inbetalning av t.ex. mervärdesskatt som redovisas månadsvis med nio redovisningsperioder, kan beviljas anstånd med inbetalning av samma typ av skatt avseende ytterligare tre redovisningsperioder. Förslaget innebär också att systemet för tillfälliga anstånd förblir enhetligt, på så sätt att taket för hur många månader anstånd kan beviljas blir tolv månader, oavsett om det rör sig om avdragen preliminär skatt och arbetsgivaravgifter eller mervärdesskatt som redovisas månadsvis eller kvartalsvis.

Fler valbara redovisningsperioder ska införas

Enligt befintliga bestämmelser får anstånd med inbetalning av avdragen preliminär skatt, arbetsgivaravgifter och mervärdesskatt som redovisas månadsvis eller kvartalsvis beviljas för redovisningsperioder som infaller under januari 2020–januari 2021 och oktober–december 2021. I syfte att öka företagets valmöjligheter föreslås det att anstånd med inbetalning av nu aktuella skatter och avgifter även ska kunna beviljas för redovisningsperioder som infaller under april–juni 2022. Förslaget innebär att företag kan välja att ansöka om anstånd med inbetalning av aktuella skatter och avgifter avseende de redovisningsperioder under januari 2020–januari 2021, oktober–december 2021 och april–juni 2022 som ger dem de största lättnaderna. Antalet redovisningsperioder som anstånd kan beviljas för är dock begränsat enligt vad som föreslås ovan om en utökning av anståndsutrymmet.

Av 1 § tredje stycket lagen om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall framgår att anståndstiden får bestämmas till längst ett år, dock längst t.o.m. den 12 februari 2023. Det finns alltså en borte gräns för den ursprungliga anståndstiden för anstånd enligt 1 §. Det föreslås att denna borte tidsgräns ska senareläggas till den 12 september 2023. Detta innebär i praktiken att ansökan om nya anstånd kan göras till och med den 11 september 2023.

Avbetalningsplan under förlängd anståndstid

Som ovan nämnts framgår det av 1 c § lagen om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall att Skatteverket efter ansökan får förlänga anståndstiden med som längst 36 månader efter att den maximala anståndstiden enligt 1 § tredje stycket har upphört. En sådan förlängning förutsätter att Skatteverket samtidigt beviljar en avbetalningsplan, enligt vilken anståndsbeloppet ska vara avbetalt i samband med att denna ytterligare förlängda anståndstid upphör.

Även sådana anstånd som beviljas med stöd av de bestämmelser som föreslås i denna promemoria kommer att kunna förlängas med ytterligare som längst 36 månader och förenas med en avbetalningsplan, när den maximala anståndstiden för dessa anstånd har upphört.

I detta sammanhang kan det nämnas att en avbetalningsplan av ovan nämnt slag innebär att anståndsbeloppet för ett visst anstånd ska betalas i delposter under avbetalningsperioden. Om en sådan delpost inte har betalats i rätt tid enligt avbetalningsplanen, kan en sådan skatteskuld uppstå som enligt 2 § lagen om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall utgör ett särskilt skäl för att avslå en ansökan om t.ex. anstånd för nya redovisningsperioder. Med särskilda skäl för avslag avses nämligen bl.a. fall där den skattskyldige har icke försumbara skatteskulder (prop. 2008/09:113 s. 9).

Övriga tillämpliga bestämmelser och retroaktiva anstånd

Övriga bestämmelser i lagen om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall kommer att vara tillämpliga på de anståndsbeslut för nya redovisningsperioder som fattas enligt nu aktuella förslag. Detta innebär bl.a., utöver det som redan har nämnts, att anstånd får beviljas efter ansökan (1 § första stycket) och att anståndstiden efter ansökan får förlängas med

som längst ett år (1 § tredje stycket). Skatteverket får vidare återkalla anstånd helt eller delvis, bl.a. om ett underskott på skattekotot har lämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning efter att en förlängd anståndstid enligt 1 c § har beslutats eller om det finns synnerliga skäl (3 §). Av 4 och 5 §§ följer att kostnadsränta respektive anståndsavgift ska betalas under anståndstiden.

Samtliga valbara redovisningsperioder som nu föreslås införas, dvs. april–juni 2022, har passerat. Det befintliga regelverket möjliggör dock retroaktiva anstånd, när skatt eller avgift som är hänförlig till en viss redovisningsperiod redan är inbetald när anståndet beviljas. Ett beslut om anstånd innebär i sådana fall att ett belopp motsvarande skatten eller avgiften krediteras på den skattskyldiges skattekonto. Det är därför möjligt att bevilja anstånd trots att de redovisningsperioder som omfattas av förslaget har passerat.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 1 § lagen om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall.

4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Lagen ska träda i kraft den 13 februari 2023.
Promemorians bedömning: Det behövs inga övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen: Ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Ett tidigt ikraftträdande är viktigt bl.a. för att företag så snart som möjligt ska kunna ta del av det utökade likviditetsstöd som förslaget innebär. Det föreslås därför att lagen ska träda i kraft den 13 februari 2023.

Ändringarna är inte av sådant slag att några övergångsbestämmelser behövs.

5 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Befintliga regler samt förslag

Möjligheten att bevilja anstånd enligt lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall återinfördes den 30 mars 2020. Ett antal anpassningar av regelverket har därefter genomförts (se avsnitt 2).

I denna promemoria föreslås bl.a. att anstånd med inbetalning av avdragen preliminär skatt och arbetsgivaravgifter respektive mervärdesskatt vars redovisningsperiod är en kalendermånad får beviljas för högst tolv redovisningsperioder, i stället för dagens nio redovisningsperioder. Det föreslås också att anstånd med inbetalning av mervärdesskatt vars redovisningsperiod är ett kalenderkvartal får beviljas för högst fyra redovisningsperioder, i stället för dagens tre redovisningsperioder. Vidare föreslås det att anstånd med inbetalning av nu nämnda skatter och avgifter får beviljas även för redovisningsperioder som infaller under april–juni 2022.

Syfte och alternativa lösningar

Syftet med utökningen av anståndsutrymmet är att skapa ett flexibelt stöd för företag som påverkas av den rådande osäkerheten om framtida energipriser. Anstånden bedöms vara ett effektivt komplement till andra planerade stödåtgärder till företag som riskerar att drabbas av likviditetsproblem som en följd av de höga och osäkra energipriserna.

Någon alternativ lösning som uppfyller företagens behov inom samma tidsmässiga och offentligfinansiella ramar bedöms inte finnas. Skulle förslaget inte komma till stånd kan belastningen på företagens likviditet bli så stor att annars sunda och livskraftiga företag inte får en rimlig möjlighet att anpassa sin verksamhet till de nya förutsättningar som kommer att gälla med t.ex. en ökad osäkerhet om framtida energipriser.

Offentligfinansiell effekt

En offentligfinansiell effekt av förslaget kan uppstå dels genom möjligheten att ansöka om anstånd för andra perioder än tidigare, dels genom utökningen av antalet perioder som anstånd kan beviljas för. Beräkningen av den offentligfinansiella effekten som redovisas nedan avser dock enbart utökningen av antalet redovisningsperioder. Anledningen till detta är att möjligheten att söka anstånd för andra perioder än tidigare bedöms medföra en marginell effekt jämfört med effekten av utökningen av antalet redovisningsperioder. Det beror på att effekten av att kunna ansöka om anstånd för de nya perioderna främst förväntas uppstå för företag som inte har redovisat några anståndsgrundande skatter eller avgifter avseende de perioder som tidigare var möjliga att ansöka om anstånd för.

Utökningen av anståndsutrymmet påverkar de offentliga finanserna genom tre komponenter: kapitalkostnad, kreditrisk samt intäkter från räntor och avgifter. Statens kapitalkostnad uppstår genom att den förskjutning av skattebetalningen som följer av anstånden måste täckas genom ökad upplåning. Statens kreditrisk uppstår genom en ökad risk för uppbördsförluster. Till sist får staten en kompensation för den ökade kreditrisken genom den kostnadsränta och den anståndsavgift som företagen får betala för anstånden.

Anståndsbeloppet

Beräkningen av den offentligfinansiella effekten görs utifrån en uppskattning av dels ökningen av det totala anståndsbeloppet som följer av det ökade anståndsutrymmet, dels den takt med vilket det samlade

anståndsbeloppet kommer att återbetalas. Dessa uppskattningar är svåra att göra och innefattar en del antaganden som medför att de innehåller osäkerheter som inte är helt obetydliga.

Som underlag för beräkningen används Skatteverkets statistik över utvecklingen av det totala beviljade anståndsbeloppet och den del av detta anståndsbelopp som upphört. Efter att ett anstånd upphört har skatten eller avgiften antingen återbetalats till Skatteverket eller restförts hos Kronofogdemyndigheten pga. utebliven betalning. Enligt Skatteverket uppgick det totala beviljade anståndsbeloppet den 19 december 2022 till 70,7 miljarder kronor. Vid samma tidpunkt hade anstånd om totalt 36,8 miljarder kronor upphört. Det utestående anståndsbeloppet uppgick således till 33,9 miljarder kronor. För att uppskatta den ökning av det samlade anståndsbeloppet som följer av förslaget om det ökade anståndsutrymmet används en jämförelse med hur anståndsbeloppet utvecklades efter att anståndsutrymmet utökades i februari 2022 (prop. 2021/22:113, bet. 2021/22:FiU44, rskr. 2021/22:169). Anståndsutrymmet utökades vid det tillfället med två månader för arbetsgivaravgifter och anställdas avdragna skatt samt med tre månader för mervärdesskatt. Mellan den 7 februari 2022 och den 19 december 2022 har det samlade anståndsbeloppet ökat med 13,7 miljarder kronor. Hela denna ökning är dock troligen inte hänförlig till det anståndsutrymme som tillkom i februari 2022. En mindre del av ökningen kan bero på att det fortfarande har funnits företag som ansökt om anstånd för andra perioder. Samtidigt kan det fortfarande komma att beviljas anstånd för det utrymme som tillkom i februari 2022. Ett inte orimligt antagande är dock att de anstånd som tillkommit efter februari, som avser de ursprungliga perioderna, beloppsmässigt motsvarar de anstånd som kommer att tillkomma efter den 19 december 2022. Med detta antagande kan det tillkommande anståndsbeloppet som blir följderna av att anståndsutrymmet utökades med ytterligare fem perioder uppskattas till 13,7 miljarder kronor. Med antagandet att förändringen av anståndsbeloppet enligt detta förslag står i proportion till den tidigare förändringen av anståndsutrymmet kan ökningen av det samlade anståndsbeloppet uppskattas till 16,4 miljarder kronor ($13,7 \cdot 6/5 = 16,4$).

Beräkningen av den offentligfinansiella effekten görs utifrån det genomsnittliga anståndsbeloppet för respektive år under den tid som de tillkommande anstånden löper. För att beräkna det genomsnittliga anståndsbeloppet måste dels en uppskattning göras av när i tiden som anstånden beviljas, dels av återbetalningstakten. Den del av anståndsbeloppet som tillkommer som en följd av det utökade anståndsutrymmet kommer att beviljas under perioden den 13 februari till den 11 september 2023. Den första anståndsperioden kommer att uppgå till maximalt sju månader. När denna period har löpt ut kommer det att finnas möjlighet till förlängning i ytterligare ett år. Därefter kan företagen ansöka om förlängning genom avbetalningsplan i tre år till. Det innebär att det samlade anståndsbeloppet kommer att byggas upp successivt till och med den 12 september 2023. Därefter kommer beloppet att gradvis minska i storlek tills de sista anstånden löper ut i slutet av år 2027. I beräkningen av det genomsnittliga anståndsbeloppet år 2023 antas att uppbygganden av beloppet sker i en takt motsvarande den när anståndsutrymmet utökades i februari 2022. Då hade efter 25 procent av tiden 50 procent av

anståndsbeloppet beviljats. Efter ytterligare 25 procent av tiden hade 75 procent av anståndsbeloppet beviljats. Resterande 25 procent av anståndsbeloppet byggdes upp under den återstående tiden, som motsvarade 50 procent av den totala tiden. Det genomsnittliga anståndsbeloppet för 2023 kan med antagandet om motsvarande uppbyggnadstakt under sju månadersperioden 13 februari till 11 september beräknas till 12,3 miljarder kronor ($((0 + (16,4 \cdot 50\%)) / 2 \cdot (7 \cdot 25\%) / 12) + ((16,4 \cdot 50\%) + (16,4 \cdot 75\%)) / 2 \cdot (7 \cdot 25\%) / 12 + ((16,4 \cdot 75\%) + 16,4) / 2 \cdot (7 \cdot 50\%) / 12 + 16,4 \cdot 4 / 12 = 12,3$). När det gäller efterföljande år antas att avbetalningstakten uppgår till 50 procent av beloppet vid årets ingång. Denna avbetalningstakt bedöms motsvara den som uppvisats historiskt. Det genomsnittliga beloppet för 2024 kan därmed beräknas till 12,3 miljarder kronor $((16,4 + (16,4 \cdot 50\%)) / 2 = 12,3$). För år 2025 beräknas det genomsnittliga beloppet till 6,2 miljarder kronor $((16,4 \cdot 50\%) + (16,4 \cdot 50\% \cdot 50\%)) / 2 = 6,2$, för 2026 till 3,1 miljarder kronor $((16,4 \cdot 50\% \cdot 50\%) + (16,4 \cdot 50\% \cdot 50\% \cdot 50\%)) / 2 = 3,1$ och för 2027 till 1,0 miljarder kronor $((16,4 \cdot 50\% \cdot 50\% \cdot 50\%) + 0) / 2 = 1,0$).

Kapitalkostnad, kostnadsränta och anståndsavgift

Anstånd med betalning av skatt innebär att företagen ges en skattekredit. Denna skattekredit måste staten täcka genom en utökad upplåning, som i sin tur medför en räntekostnad. Statens upplåningskostnad antas motsvara den femåriga statslåneräntan, som för år 2023 prognostiseras till 2,35 procent. Med ett genomsnittligt anståndsbelopp om 12,3 miljarder kronor beräknas den offentligfinansiella kostnaden för statens upplåning därmed till 0,29 miljarder kronor $(12,3 \cdot 0,0235 = 0,29)$ för 2023. För 2024 beräknas kostnaden för statens upplåning till 0,29 miljarder kronor $(12,3 \cdot 0,0235 = 0,29)$. För 2025 beräknas kostnaden till 0,15 miljarder kronor $(6,2 \cdot 0,0235 = 0,15)$, för 2026 beräknas den till 0,07 miljarder kronor $(3,1 \cdot 0,0235 = 0,07)$ och för 2027 uppskattas kostnaden till 0,02 miljarder kronor $(1,0 \cdot 0,0235 = 0,02)$.

Kostnadsräntan som företagen betalar för anstånden uppgår till 2,5 procent per år och anståndsavgiften uppgår till 0,1 procent per påbörjad anståndsmonad. Den samlade kostnadsräntan och anståndsavgiften beräknas därmed till 0,46 miljarder kronor $(12,3 \cdot (0,025 + (12 \cdot 0,001))) = 0,46$ för 2023, 0,46 miljarder kronor $(12,3 \cdot (0,025 + (12 \cdot 0,001))) = 0,46$ för 2024, 0,23 miljarder kronor $(6,2 \cdot (0,025 + (12 \cdot 0,001))) = 0,23$ för 2025, 0,11 miljarder kronor $(3,1 \cdot (0,025 + (12 \cdot 0,001))) = 0,11$ för 2026 och till 0,04 miljarder kronor för 2027.

Uppbördsförluster

Det är svårt att uppskatta den samlade nettoeffekten på kreditrisken av utökningen av antalet anståndsperioder. Med anstånd förlängs tiden mellan den skattepliktiga händelsen och betalningen av skatten, vilket typiskt sett ökar risken för uppbördsförluster. Samtidigt medför anstånden att företag som har tillfälliga likviditetsproblem, men som i grunden är livskraftiga, får hjälp att överbygga denna svårighet, vilket minskar risken för uppbördsförluster. Sammantaget innebär alltså möjligheten till anstånd

med inbetalning av skatter och avgifter att risken för uppbördsförluster ökar för vissa företag, samtidigt som risken minskar för andra företag.

Mot denna bakgrund beräknas effekten på uppbördsförlusterna av en ökning av det samlade anståndsbeloppet på samma sätt som då reglerna för tillfälliga anstånd infördes (prop. 2019/20:132). Vid införandet antogs att statens ökade kreditrisk i form av uppbördsförluster speglades av den kostnadsränta och anståndsavgift som då gällde. Kostnadsräntan uppgick till 1,25 procent och anståndsavgiften till 0,3 procent per påbörjad anståndsmånad. I november 2022 höjde Skatteverket kostnadsräntan till 2,5 procent som en följd av att räntan på sexmånaders statsskuldsväxlar har stigit. Denna höjning påverkar dock inte uppskattningen av uppbördsförlusterna. Anledningen är att kreditrisken antas vara opåverkad av höjd ränta på statspapper. Den höjda basräntan ses i detta sammanhang som en kompensation för statens ökade upplåningskostnader. Detta innebär att ökningen av uppbördsförlusterna kan beräknas till $0,60 (12,3 \cdot (0,0125 + (12 \cdot 0,003))) = 0,60$ miljarder kronor, där det genomsnittliga anståndsbeloppet år 2023 utgör underlag.

Effekten på uppbördsförlusterna av möjligheten att förlänga anståndstiden med ett år bedömdes enligt resonemanget i samband med dessa reglers införande vara mindre (prop. 2020/21:77). Bedömningen var att uppbördsförlusterna i stället motsvarade kostnadsräntan och den då gällande anståndsavgiften om 1,25 procent per år respektive 0,2 procent per påbörjad anståndsmånad. Detta eftersom kreditrisken bedömdes vara mindre för den grupp som förlängde anståndstiden. I brist på annat underlag görs här samma bedömning. Samma bedömning görs också avseende förslagen om ytterligare förlängning av anståndstiden för att möjliggöra avbetalning (prop. 2021/22:65). Uppbördsförlusten beräknas under detta antagande till ca 0,45 miljarder kronor på det genomsnittliga anståndsbeloppet år 2024 ($12,3 \cdot (0,0125 + (12 \cdot 0,002)) = 0,45$). På motsvarande sätt beräknas uppbördsförlusterna på det genomsnittliga anståndsbeloppet 2025 till 0,23 miljarder kronor ($6,2 \cdot (0,0125 + (12 \cdot 0,002)) = 0,23$), år 2026 till 0,11 miljarder kronor ($3,1 \cdot (0,0125 + (12 \cdot 0,002)) = 0,11$) och 2027 till 0,04 miljarder kronor ($1 \cdot (0,0125 + (12,002)) = 0,04$).

När det gäller uppbördsförlusterna görs en annan periodisering än vid beräkningen av statens kapitalkostnad, kostnadsränta och anståndsavgift. Till skillnad mot kapitalkostnader, kostnadsräntor och anståndsavgifter, som redovisas på de år på vilka de belöper, påverkar uppbördsförlusterna det finansiella sparandet det år som ett anstånd restförs hos Kronofogdemyndigheten på grund av att det inte betalats på förfallodagen. Eftersom anstånden i sig kan medföra att företag som har svag lönsamhet kan drivas längre än som annars vore möjligt måste uppbördsförlusternas fördelning i tiden justeras. Eftersom det saknas underlag för att bedöma hur de tillfälliga anstånden påverkar restföringarna får fördelningen i stället göras utifrån det grova antagandet att 50 procent av de uppbördsförluster som beräknas på årsgenomsnittet ett visst år förskjuts till året därpå. Detta innebär att uppbördsförlusterna för år 2023 beräknas till 0,30 miljarder kronor ($0,60 \cdot 50\% = 0,30$). För 2024 beräknas de till 0,53 miljarder kronor ($(0,60 \cdot 50\%) + 0,45 \cdot 50\% = 0,53$). Beräknat på samma sätt blir uppbördsförlusterna för 2025, 2026 och 2027 0,34

miljarder kronor, 0,17 miljarder kronor respektive 0,09 miljarder kronor ((0,45 · 50%) + (0,23 · 50%) = 0,34), ((0,23 · 50%) + (0,11 · 50%) = 0,17) respektive ((0,11 · 50%) + (0,04 · 50%) = 0,09).

Samlad offentligfinansiell effekt

Den sammantagna offentligfinansiella effekten av att utöka antalet perioder som anstånd kan beviljas för sammanfattas i tabell 5.1. Den beräknas för 2023 till -0,13 miljarder kronor (0,46 - 0,29 - 0,30 = -0,13), för 2024 till -0,36 miljarder kronor (0,46 - 0,29 - 0,53 = -0,36), för 2025 till -0,26 miljarder kronor (0,23 - 0,15 - 0,34 = -0,26), för 2026 till -0,13 miljarder kronor (0,11 - 0,07 - 0,17 = -0,13) och för 2027 till -0,07 miljarder kronor (0,04 - 0,02 - 0,09 = -0,07).

Tabell 5.1 Offentligfinansiell effekt, miljarder kronor

	Effekt från	Bruttoeffekt		Periodiserad nettoeffekt					Varaktig effekt
		2023	2023	2024	2025	2026	2027		
Ränteeffekt senarelagd skattebetalning	2023-02-13	-0,29	-0,29	-0,29	-0,15	-0,07	-0,02	-0,00	
Kostnadsränta och anståndsavgift	2023-02-13	+0,46	+0,46	+0,46	+0,23	+0,11	+0,04	+0,00	
Effekt på uppbördsförlust	2023-02-13	-0,30	-0,30	-0,53	-0,34	-0,17	-0,09	-0,00	
Summa offentligfinansiell effekt	2023-02-13	-0,13	-0,13	-0,36	-0,26	-0,13	-0,07	-0,00	

Källa: Skatteverkets anståndsstatistik och egna beräkningar.

Budgetsaldo

Anstånden avser skatter som är fastställda, men inte betalda. De fastställda skatterna, och därmed det finansiella sparandet, påverkas inte av den förskjutna betalningen. Däremot påverkas statens lånebehov och därmed även budgetsaldot.

Förslaget om att öka utrymmet för tillfälliga anstånd medför att betalningar om totalt ca 16,4 miljarder kronor kommer att förskjutas från 2023 till efterföljande år. Med de antaganden som gjorts ovan av uppbyggnads- och avbetalningstakt beräknas 8,2 miljarder kronor förskjutas till 2024 ($16,4 \cdot 0,5 = 8,2$), 4,1 miljarder kronor förskjuts till 2025 ($16,4 \cdot 0,5^2 = 4,1$), 2,1 miljarder kronor förskjuts till 2026 ($16,4 \cdot 0,5^3 = 2,1$) och resterande belopp 2,0 miljarder kronor förskjuts till 2027. Den samlade effekten på budgetsaldot visas i tabellen nedan.

Tabell 5.2 Effekt på budgetsaldot, miljarder kronor

	2023	2024	2025	2026	2027
Förskjutning av betalning	-16,4	+8,2	+4,1	+2,1	+2,0

Effekter för företag

Eftersträvade effekter

Förslaget syftar till att hjälpa företag som drabbats av en tillfällig likviditetsbrist. Även företag som inte ansöker om anstånd kan gynnas eftersom åtgärden minskar tänkbara likviditetsproblem hos kunder och leverantörer. Företagen kommer visserligen att betala en ränta för anståndskrediten, men räntekostnaden har en mycket mer begränsad effekt på företagens likviditet. Kostnadsräntan och anståndsavgiften motsvarar tillsammans en avdragsgill årsränta i ett aktiebolag om 4,7 procent per år.

Anstånden förbättrar förutsättningarna för företag att bedriva verksamhet under en period av ekonomisk osäkerhet, vilket i sin tur bidrar till att stabilisera den makroekonomiska utvecklingen. Detta måste dock vägas mot de risker som följer av att företagen tillåts att utan kreditprövning öka sin skuldsättning genom de tillfälliga anstånden.

Berörda företag

Enligt uppgifter från Skatteverket hade den 19 december 2022 totalt ca 58 000 företag beviljats anstånd. Av dessa företag tillkom cirka 6 000 efter att anståndsutrymmet utökades i februari 2022. Det saknas underlag för att göra en uppskattning av i vilken grad det utökade anståndsutrymmet kommer att utnyttjas av företag som redan beviljats anstånd respektive företag som inte tidigare beviljats anstånd. Det är dock troligt att den ekonomiska osäkerhet som råder just nu, med bland annat kraftigt ökade energipriser, i inte obetydlig grad påverkar andra grupper av företag än de som tidigare var i behov av anstånd. Ett mycket grovt antagande är att det tillkommer lika många företag med anledning av det nu aktuella förslaget och att lika många företag som redan har beviljats anstånd kommer att ansöka. Med detta antagande kommer det utökade anståndsutrymmet att utnyttjas av cirka 12 000 företag.

De flesta företag som hittills beviljats anstånd finns inom handel, restaurang och hotell samt inom byggbranschen. Av alla företag som beviljats anstånd finns 18 procent inom handel, 16 procent har en restaurang- eller hotellverksamhet och 12 procent finns inom byggbranschen. Cirka 95 procent av alla företag som beviljats anstånd tillhör kategorierna mikroföretag eller små företag. Resterande 5 procent är medelstora eller stora företag. Av det samlade anståndsbeloppet har 35 procent beviljats mikroföretag eller små företag. Resterande 65 procent har beviljats medelstora eller stora företag.

Administrativa kostnader

För att beviljas anstånd måste en ansökan lämnas till Skatteverket. Mängden tillkommande information som behöver lämnas i ansökan

bedöms vara begränsad, bl.a. mot bakgrund av att anstånden avser skatter och avgifter som det redan finns en skyldighet att sammanställa och redovisa för Skatteverket. Tidsåtgången för att samla in nödvändig information, sammanställa och överföra den bedöms endast undantagsvis överstiga 50 minuter. Bedömningen är att tiden för de allra flesta företag bör uppgå till mellan 10 minuter och 50 minuter, och att den genomsnittliga tiden inte bör överstiga 30 minuter.

Med antagandena att den genomsnittliga tidsåtgången uppgår till 30 minuter och att ansökan sammanställs och lämnas av en kvalificerad ekonom eller jurist kan den genomsnittliga kostnaden för att ansöka om anstånd beräknas enligt följande. Enligt Statistiska centralbyråns lönestatistik för yrkesgrupper (standard för svensk yrkesklassificering, SSYK) uppgick den genomsnittliga månadslönen för revisorer och personer med liknande arbetsuppgifter till 43 900 kronor år 2020. Enligt Tillväxtverket ska den genomsnittliga månadslönen multipliceras med schablonvärdet 1,84 som inkluderar semesterersättning, arbetsgivaravgifter och olika indirekta kostnader (Tillväxtverket, Ekonomiska effekter av nya regler – Så beräknar du företagets kostnader). Med en årsarbetstid om 2 080 timmar resulterar detta i en genomsnittlig kostnad om ca 230 kronor per företag ($43\,900 \cdot 12/2\,080 \cdot 30/60 \cdot 1,84 = 230$).

Ovan uppskattas att 12 000 företag kommer att ansöka om anstånd. Det innebär att den totala administrativa kostnaden kan uppskattas till 2,8 miljoner kronor ($12\,000 \cdot 230 = 2\,760\,000$).

Särskild hänsyn till mindre företag vid reglernas utformning bedöms inte vara nödvändig. Mindre företag bedöms inte ha sämre förutsättningar att hantera ansökningsförfarandet än större företag. Regelverket är vidare helt neutralt med avseende på företagens storlek.

Effekter för myndigheter och allmänna förvaltningsdomstolar

Förslagen medför tillkommande kostnader för Skatteverket för en ökad ärendehantering som Skatteverket preliminärt beräknar till 30-40 miljoner kronor.

Det bedöms inte finnas något behov av särskilda informationsinsatser förutom Skatteverkets information om möjligheten att ansöka om ytterligare anstånd. Det är av vikt att företag får information om denna möjlighet i tid för att kunna planera sin verksamhet.

Utgångspunkten är att tillkommande kostnader för Skatteverket kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

När det gäller effekter för de allmänna förvaltningsdomstolarna görs bedömningen att det främst är de bestämmelser som innebär att anstånd kan beviljas för fler redovisningsperioder som skulle kunna leda till att vissa beslut överklagas till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Enligt uppgifter från Skatteverket hade totalt 104 avslagsbeslut efter ansökan om tillfälliga anstånd överklagats per den 15 december 2021. Mot den bakgrunden finns det inte anledning att räkna med att den nu föreslagna utökningen av möjligheterna till tillfälliga anstånd kommer att medföra annat än en marginell ökning av antalet mål. Därmed ryms tillkommande kostnader för de allmänna förvaltningsdomstolarna inom befintliga ekonomiska ramar.

Effekter för den ekonomiska jämställdheten

Genom att företagen får utökade möjligheter till skattekrediter gynnas indirekt även företagsägare. Eftersom män är överrepresenterade som företagare indikerar det att förslaget kan komma att gynna män i högre utsträckning än kvinnor. Eftersom förslaget är tillfälligt bedöms dock inte effekterna för den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män som långtgående.

Det kan även vara så att gruppen kvinnor påverkas i förhållande till gruppen män i egenskap av anställda, om det är så att könssammansättningen av anställda bland företag som beviljats anstånd skiljer sig från arbetsgivare som inte har beviljats anstånd. Det saknas dock information om hur sammansättningen av anställda ser ut i de företag som beviljats anstånd.

Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten.

Övriga effekter

Åtgärden är tidsbegränsad och förväntas därför inte ha några nämnvärda effekter när det gäller miljön. Direkta effekter för enskilda och offentlig sektor och fördelningseffekter kan också anses vara kortfristiga. Åtgärdens kortfristiga effekt är samtidigt betydelsefull för anställda och andra intressenter i de företag som har problem med likviditeten och som utnyttjar möjligheten till anstånd för fler redovisningsperioder.

6 Författningskommentar

1 §

I paragrafen finns bestämmelser om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall.

Ändringen i *första stycket* innebär att Skatteverket efter ansökan i andra fall än som avses i 63 kap. 3–5, 7, 7 a, 11–15 och 23 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244), utöver för redovisningsperioder som infaller under januari 2020–januari 2021 och oktober–december 2021, även får bevilja anstånd för sådana redovisningsperioder som infaller under april–juni 2022.

Ändringen i *andra stycket* innebär att anstånd med inbetalning av avdragen preliminär skatt och arbetsgivaravgifter får beviljas för högst tolv redovisningsperioder. Anstånd med inbetalning av mervärdesskatt får beviljas för högst tolv redovisningsperioder om redovisningsperioden är en kalendermånad, och för högst fyra redovisningsperioder om redovisningsperioden är ett kalenderkvartal. Detta innebär att anstånd för mervärdesskatt kan beviljas för sammanlagt tolv månader, oavsett om redovisningsperioden är en kalendermånad eller ett kalenderkvartal.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att anståndstiden för anstånd enligt denna paragraf som längst får bestämmas till ett år, dock längst t.o.m. den 12 september 2023. Eftersom de ändringar som nu föreslås ska träda i kraft

den 13 februari 2023 kommer denna s.k. ursprungliga anståndstid i praktiken som längst kunna bestämmas till sju månader. Enligt nuvarande bestämmelser får den ursprungliga anståndstiden efter ansökan förlängas med som längst ett år. Ändringen innebär att en sådan förlängningsperiod som längst kan sträcka sig fram t.o.m. den 12 september 2024.

Övervägandena finns i avsnitt 3.